

HOMILIE 18 OKTOBER 2020

We mogen in ons bijzondere landje dan wel een traditie hebben van lange en moeizame regeringsvorming, er is één iets wat ons mag gerust stellen: Kerk en staat staan apart. Politiek en geloof beïnvloeden elkaar niet - of toch niet op een negatieve wijze.

Moeten we het evangelie van vandaag zien als de basis van onze huidige scheiding tussen Kerk en Staat? Bedoelde Jezus dit in het gesprek met wie Hem naar het leven stond? Hij iijkt op het eerste zicht beide duidelijk tegenover elkaar te zetten.

De evangelietekst vraagt toch wat meer duiding; Jezus bedoeling lag elders. Matteüs situeert dit verhaal over Jezus naar het einde van zijn openbaar leven. Jezus was een invloedrijke verkondiger geworden met veel volgelingen. Hij werd een gevaar voor de heersende machten - zowel de politieke overheden - omdat zij altijd bevreesd waren voor opstanden - als de religieuze overheden - omdat Jezus een boodschap verkondigde die aspecten van het Joodse geloof van binnen uit wou veranderen. Daarom wilden zijn gezamenlijke vijanden Hem uit de weg ruimen en sloten ze een bondgenootschap om Hem ten val te brengen.

"Moet je de keizer belasting betalen?". Antwoorde Jezus hierop 'neen', dan zou Hij door de Herodianen - de collaborateurs van de Romeinse bezetter - als een opstandeling worden gearresteerd. Antwoorde Jezus 'ja', dan zou Hij door de Joodse religieuze leiders - bij monde van de Farizeeën - als een ontrouwe Jood worden weggezet.

Schijnbaar achteloos vraagt Jezus om een muntstuk te tonen. In die tijd waren in Palestina twee muntsystemen in omloop - vandaar ook de vele geldwisselaars overal ten lande. Er waren Joodse penningen - zonder afbeeldingen - die werden gebruikt in de tempel. De Romeinse munten - met afbeelding van keizer Tiberius en met het opschrift dat Tiberius de goddelijke zoon van Augustus was - was de Romeinse belastingsmunt. Voor vrome Joden was deze munt godslasterlijk: hij bevatte een afbeelding - wat verboden was volgens de Joodse wet - en een mens werd vergoddelijkt. Joden hadden om die reden zo'n munten niet op zak. Dat net een Farizeeër de munt toont nadat Jezus erom vroeg, toont hun hypocrisie aan.

En Jezus omzeilt hun valstrik verder. "Als daar een afbeelding van de keizer opstaat, geef hem dan terug wat van hem is en geef God wat van Hem is". Met deze beroemde zin wil Jezus op zich geen scheiding tussen Kerk en staat instellen, maar een pleidooi houden voor een correcte relatie tussen God en mens.

Wat behoort God toe? De hele schepping behoort God toe, alle levende wezens. De mens is het sluitstuk van die schepping. Wij hebben die schepping van God ontvangen; we zijn geen eigenaar van die schepping, maar beheerders, we

krijgen dit alles in bruikleen en zijn verantwoordelijk om er goed zorg voor te dragen, voor de wereld en zijn bewoners. We zijn als beeld van God geschapen om deze schepping tot voltooiing te brengen.

Hoe kunnen we dit doen? Welk beeld kunnen we hiervoor als inspiratie gebruiken? Jezus zelf is Gods beeld en gelijkenis, aan Hem kunnen wij ons spiegelen. Onze inzet voor barmhartigheid, mededogen, kleine en grote vrede, rechtvaardigheid, stuk voor stuk zijn het flitsen waarin we het beeld van God herkennen en beleven.

We kunnen het ook omdraaien: waar we God niet geven wat Hem toekomt, zullen mensen hun menselijkheid worden ontnomen, worden mensenrechten geschonden, worden armen en kleinen miskend.

Eén van de oude kerkvaders, Clemens van Alexandrië (einde 2e eeuw) heeft een woord van Jezus bewaard wat niet in de evangelieën werd opgetekend: 'Ge ziet uw broeder, en ge ziet uw God'. Dit kan om de hoek zijn, letterlijk, maar ook veraf, onze broederschap reikt over vele grenzen. Op deze wereldmissiezondag is het ook onze zending om te antwoorden op Gods roep en uitnodiging om beeld van God te zijn.

Jezus zet vandaag dus niet zozeer een muur tussen politiek en religie. Hij tilt alles naar een ander niveau. Koningen en politici hebben hun taak op het hun toegewezen domein. Maar als christenen wegen we ons bestaan af tegen het evangelische criterium: ben ik dienstbaar aan mijn broeder, dat is God geven wat Hem toekomt. In die zin mogen christenen politiek beleid tegen een evangelisch licht houden. Ook in onze hedendaagse samenleving zijn wij als burgers beeld van God, verantwoordelijk voor elke broeder of zuster.

Hilde Verplancke